

Болалар ва ўсмирлар гигиенаси мутахассислиги бўйича клиник ординатура қабули учун саволлар мажмуаси

1. Болалар ва ўсмирлар гигиенаси фанининг гигиеник фан сифатида тутган ўрни, мақсади ва вазифалари.
2. Болалар ва ўсмирлар гигиенаси фанининг бошқа гигиеник, тиббий, биологик ва техник фанлар билан алоқаси.
3. Болалар ва ўсмирлар гигиенаси фани ва соҳасида фойдаланиладиган усуллар.
4. Ф.Ф.Эрисмана, А.П. Добраславин, Г.В.Хлопин, В.Е.Игнатъев, Д.Д.Бекарюковларнинг мактаб гигиенаси фанининг ривожланишида тутган ўрни. Ўзбекистонда мактаб гигиенаси, болалар ва ўсмирлар гигиенаси фанини ривожланишида ката хисса кўшган олимларнинг ўрни.
5. Болалар ва ўсмирлар гигиенаси фанини меъёрлаштиришнинг асосий гигиеник мезонлари.
6. Саломатлик тушунчасига таъриф беринг, болалар ва ўсмирлар саломатлик ҳолатини баҳоловчи асосий кўрсаткичлари. Болалар ва ўсмирлар саломатлик ҳолатини баҳолаш мезонлари.
7. Болаларда патологик ҳолатларнинг ривожланиш хусусиятлари. Болалар ва ўсмирлар жамоаси орасида касалланишни ривожланишининг ёш хусусиятлари. Болалар ва ўсмирлар саломатлик ҳолатига таъсир кўрсатувчи омиллар.
8. Болалар ўсмирлар ўсиш ва ривожланиш қонуниятлари. Ўсиш ва ривожланишга биологик ва ижтимоий омилларнинг таъсири.
9. Болалар ва ўсмирларнинг ўсиш ва ривожланишида акселерация ва ретрадация муамолари.
10. Ёш даврийлилиги ва унинг болалар ва ўсмирлар гигиенасида тутган ўрни.
11. Мактабгача тарбия ёшидаги болаларнинг морфофункционал хусусиятлари (3-6 ёш).
12. Кичик мактаб ёшидаги ўқувчиларнинг морфофункционал хусусиятлари (7-10 ёш).
13. Катта мактаб ёшидаги ўқувчилар морфофункционал хусусиятлари (11-15 ёш).
14. Турли таълим муассасаларида хаво-иссиқлик алмашинувини гигиеник асослари.
15. Болалар ва ўсмирлар хоналарида оптимал ёритилганликни таъминлашнинг гигиеник асослаш тартиби.
16. Мактабгача таълим муассасаларида ўқув-тарбиявий жараёнини ташкиллаштиришнинг гигиеник мезонлари.
17. Турли таълим муассасаларида ўқув жараёнини ташкиллаштиришнинг гигиеник талаблари (дарс жадвали, кун давомидаги дарсларнинг давомийлилиги, йил ва ҳафта давомидаги дарслар).
18. Харакат фаоллигини меъёрлаштиришнинг гигиеник асослари, ёш ва жинсий хусусиятларни инобатга олган ҳолда организмнинг ҳаракат бўлган биологик эҳтиёжи.
19. Мактабгача тарбия ёшидаги болалар кун тартибини меъёрлаштиришнинг асосий мезонлари.
20. Болалар ва ўсмирлар ақлий фаолиятини меъёрлаштиришнинг асосий мезонлари.
21. Чарчашнинг физиологик ахамияти, болаларнинг толиқишини олдини олишнинг ёндошиш муаммолари.

22. Турли аҳоли яшаш минтақаларида мактабларни лойihalаштиришнинг гигиеник талаблари.

23. Мактабгача таълим муассасаларини лойihalаштиришнинг гигиеник талаблари.

24. Академик лицей ва коллежларни лойihalаштиришнинг гигиеник талаблари.

25. Тана ҳолатни тўғри шаклланишининг физиолого-гигиеник асослари. Мактаб жихозларига қўйилган гигиеник талаблар.

26. Жисмоний тарбиянинг соғломлаштирувчи ахамияти. Мактабгача таълим муассасаларида ташкиллаштиришнинг гигиеник мезонлари.

27. Жисмоний меҳнатнинг ўсувчи организмга таъсири. Болалар ва ўсмирлар меҳнат фаолиятини функционал тизимини шакллантириш хусусиятлари.

28. Касбий таълим жараёнида ўқувчилар организмнинг саломатлик ҳолати, функционал тизимлари ва ишлаш қобилиятининг динамикаси.

29. Касбга яроқлилиқ ҳолатининг психофизиологик мезонлари. Ўсмирларнинг касбга ахамиятлилик мохияти функциясини шаклланиш хусусиятлари.

30. Касбга йўналтиришнинг тиббий-физиологик аспектлари.

31. Жисмоний юкламага ўсмирлар организмнинг жавоб реакциясини хусусиятлари.

32. Болалар ўйинчоқларига қўйилган гигиеник талаблар.

33. Болаларнинг ўқитиш жараёнининг ёш хусусиятлари. Ўқув дарсликлари ва китобларга қўйилган гигиеник талаблар.

34. Илк болалиқ ва мактабгача ёшдаги болалар кийимларига қўйилган гигиеник талаблар.

35. Болалар пойабзалларига қўйилган гигиеник талаблар.

36. Мактаб ва спорт кийимларига қўйилган гигиеник талаблар.

37. Болалар жихозларни тайёрлашда фойдаланиладиган синтетик материалларга қўйилган гигиеник талаблар.

38. Саломатлигида нуқсони бўлган болалар муассасаларида ўқув-тарбиявий ва соғломлаштириш ишларни ташкиллаштиришнинг гигиеник мезонлари.

39. Болалар муассасаларида овқатланишини ташкиллалаштиришнинг гигиеник мезонлари.

40. Ўсмирлар муассасаларида овқатланишни ташкиллаштиришнинг гигиеник мезонлари.

41. Болалар ва ўсмирлар овқат рациона таркибида витаминларнинг ахамияти. Гиповитаминозларнинг олдини олиш муаммолари.

42. Болалар организмнинг ўсиш ва ривожланишида минерал моддаларининг ахамияти.

43. Соғломлаштириш масканларида овқатланишни ташкиллаштириш талаблари.

44. Ўсмирларни касбий таълим тарбия жараёнининг гигиеник мезонлари.

45. Болалар ва ўсмирлар орасида соғлом турмуш тарзини шакллантиришнинг гигиеник мезонлари.

46. Болалар ва ўсмирлар муассасалари ходимлари, ота-оналар орасида санитария маорифи ишларини ташкиллаштиришда тиббий ходимларнинг тутган ўрни.

47. Оилда соғлом турмуш тарзини шакллантиришда санитария врачининг иш фаолиятининг мазмуни.

48. Болалар ва ўсмирларга даволаш-профилактик хизматини ташкиллаштиришнинг давлат тизими. Имтиёзли тиббиёт шароитида саломатлик ҳолатини химоялашга ёндошув.

49. ДСЭНМ Болалар ва ўсмирлар гигиенаси бўлими врачининг вазифалари.

50. Ҳозирги тараққиёт даврида саниария эпидемиология хизматининг асосий вазифалари, атроф-муҳит омиллари таъсирида болалар ва ўсмирлар саломатлик ҳолатини бошқариш тизими тартиби.